

ESG w opiniach i działaniach polskich przedsiębiorców z sektora MŚP

Departament Badań i Analiz

Kwiecień 2024 r.

Szanowni Państwo,

mamy przyjemność oddać w Państwa ręce raport z badania, którego celem było poznanie stosunku polskich przedsiębiorców z sektora MŚP do kwestii związanych ze zrównoważonym rozwojem i ESG. To kolejny raport, w którym przyglądamy się konkretnym wyzwaniom transformacyjnym stojącym przed polskimi przedsiębiorcami. Zielona transformacja, razem z transformacją cyfrową, wpisuje się w proces określany często jako *dual transition*. To właśnie zmiany klimatyczne i postęp technologiczny definiują największe wyzwania, przed jakimi stoją obecnie przedsiębiorcy na całym świecie, w tym również w Polsce. Presja związana z dążeniem do osiągnięcia globalnych celów zrównoważonego rozwoju oraz konieczność podporządkowania się unijnym regulacjom środowiskowym (w tym dyrektywie CSRD) obciążają część małych i średnich przedsiębiorstw dodatkowymi obowiązkami, w tym obowiązkiem raportowania niefinansowego. Ma to jednak pozwolić na neutralizację negatywnego wpływu biznesu na środowisko i zapewnić odporność gospodarki na ewentualne przyszłe kryzysy.

Jak wynika z badania, wprowadzie ponad połowa przedsiębiorców z sektora MŚP deklaruje, że realizuje konkretne polityki i cele z zakresu ESG i zrównoważonego rozwoju, jednak w dużej mierze sprowadza się to do wdrażania prawnych wymogów związanych z monitorowaniem odpowiednich aspektów swojej działalności. Ta obserwacja akcentuje znaczenie regulacji. Co ciekawe, firmy średnie oceniają standardy ESG w kategoriach szans znacznie częściej niż mikrofirmy. To również firmy średnie mają większą wiedzę na temat zjawisk związanych z ESG i chętniej faktycznie uwzględniają te zjawiska w swoich procesach decyzyjnych. Może to oznaczać, że firmy bardziej obawiają się negatywnego wpływu standardów ESG, gdy mało o nich wiedzą i mają z nimi niewiele doświadczeń. Przyczynowość może jednak przebiegać też w odwrotnym kierunku - firmy, które mają więcej obaw mogą zwyczajnie mniej chętnie wdrażać inicjatywy związane ze zrównoważonym rozwojem i ESG. Za pierwszą argumentacją przemawia jednak stosunkowo niska wiedza firm z sektora MŚP o ESG. To z kolei podkreśla znaczenie edukacji. Podobnie, jak w przypadku transformacji cyfrowej, również transformacja środowiskowa pozostaje dużym wyzwaniem dla mikroprzedsiębiorców.

Z wyrazami szacunku,

Mateusz Walewski

Główny Ekonomista

Dyrektor Departamentu Badań i Analiz

Bank Gospodarstwa Krajowego

Spis treści

1.	O badaniu	6
2.	Stosunek MŚP do ESG i zrównoważonego rozwoju	7
3.	Działania z obszaru ESG podejmowane przez MŚP	11
	Metodologia	16

- 1.** Tylko nieliczne przedsiębiorstwa z sektora MŚP deklarują, że akronim ESG (ang. *environmental, social, governance*) jest im znany. Rozpoznawalność skrótu rośnie wraz z wielkością firmy. Po zaprezentowaniu definicji ESG respondenci najczęściej byli jednak w stanie wskazać działania podejmowane przez ich firmy w tym obszarze oraz sformułować swój stosunek do zagadnień związanych ze zrównoważonym rozwojem i ESG. Obserwacje te mogą wskazywać na potrzebę dalszej edukacji firm z sektora MŚP (zwłaszcza najmniejszych) w zakresie znaczenia i roli zrównoważonego rozwoju i ESG.
- 2.** Stosunek firm z sektora MŚP do zagadnień związanych z ESG jest zróżnicowany. Badani przedsiębiorcy tylko nieznacznie częściej twierdzą, że zagadnienia ESG stanowią dla firm zagrożenie niż szansę. ESG jest jednak postrzegane jako zagrożenie zaledwie przez 28% małych i 25% średnich przedsiębiorstw - w tych grupach dominuje optymizm. Mikroprzedsiębiorstwa wydają się być znacznie bardziej podzielone i to przede wszystkim w tej grupie pojawiają się obawy. ESG jest postrzegane przez mikrofirmy jako zagrożenie nieznacznie częściej niż jako szansa. Najwięcej entuzjastów zielonej transformacji znajduje się w sektorze hotelarstwa i gastronomii. Aż 72% przedsiębiorstw zajmujących się tymi obszarami działalności dostrzega w ESG szansę. Najbardziej sceptyczna jest natomiast branża transportowa i magazynowa – ponad połowa jej przedstawicieli postrzega kwestie ESG i zrównoważonego rozwoju jako zagrożenie.
- 3.** Sektor MŚP w Polsce jest zróżnicowany także pod względem zakresu podejmowanych działań wpisujących się w standardy ESG. Małe i średnie przedsiębiorstwa realizują więcej działań związanych z ESG i zrównoważonym rozwojem niż mikroprzedsiębiorstwa, co koresponduje z ich ocenami konsekwencji, jakie niesie ze sobą ESG. Niezależnie jednak od wielkości firm, to realizacja konkretnych polityk, czy celów ESG, stanowi dominujący obszar działań MŚP na rzecz zrównoważonego rozwoju. Spośród analizowanych sektorów to branża hotelarska i gastronomiczna wyróżnia się największą średnią liczbą podejmowanych działań w duchu ESG. Najmniejsze zaangażowanie w praktyki tego typu uwidacznia się w sektorach transportu i gospodarki magazynowej oraz działalności finansowej, ubezpieczeniowej i związanej z rynkiem nieruchomości. Również w przypadku analizy sektorowej można dostrzec spójność pomiędzy zakresem aktywności, a ocenami ESG jako biznesowej szansy lub zagrożenia.
- 4.** Kwestie związane ze zrównoważonym rozwojem i ESG są zwykle brane pod uwagę w działalności MŚP, jednak w większości przypadków mają co najwyżej niewielki wpływ na kształt podejmowanych decyzji (89% badanych MŚP nie uwzględnia ESG w swoich decyzjach biznesowych lub uwzględnia w niewielkim stopniu). Średnie przedsiębiorstwa, częściej niż mikro i małe firmy, mają w swych modelach biznesowych lub strategiach uregulowane zagadnienia związane z ESG. Najczęstszym powodem nieuwzględniania zagadnień dot. ESG w dokumentach strategicznych jest brak odpowiednich zasobów, kompetencji i wiedzy w organizacji. Istotna jest także obawa przed wysokimi kosztami, które by się z tym wiązały oraz dostrzegany brak znaczących korzyści dla firmy.

Raport w liczbach

7%

wszystkich MŚP objętych badaniem deklaruje znajomość akronimu ESG

68%

MŚP objętych badaniem ogranicza swoje działania w obszarze ESG do obowiązkowego monitorowania wskaźników i procesów

48%

MŚP w Polsce uważa, że standardy związane ze zrównoważonym rozwojem i ESG oznaczają przede wszystkim dodatkowe koszty

71%

polskich MŚP uwzględnia kwestie związane z ESG w swojej działalności operacyjnej, ale ich wpływ na decyzje jest co najwyżej niewielki

56%

MŚP realizuje konkretne polityki lub cele dotyczące zrównoważonego rozwoju

18%

MŚP w ogóle nie uwzględnia kwestii ESG w procesach decyzyjnych

1 na 14

działań z zakresu ESG, branych pod uwagę w badaniu, wdrożyła dotychczas przeciętna firma z sektora MŚP; w średnich firmach jest to jednak średnio ponad 6 działań

54%

firm, które nie włączyły zagadnień dot. ESG i zrównoważonego rozwoju do strategii lub modelu biznesowego, uzasadniają to brakiem odpowiednich zasobów, wiedzy i kompetencji

O badaniu

W styczniu 2023 roku weszła w życie dyrektywa CSRD (Corporate Sustainability Reporting Directive), która wprowadziła nowe standardy w zakresie raportowania niefinansowego przedsiębiorstw. W Polsce regulacjom tym podlegać będzie docelowo kilka tysięcy podmiotów, w tym małe i średnie spółki giełdowe. Podmioty te będą zobowiązane do przekazywania informacji o działaniach dotyczących kwestii środowiskowych, społecznych i z zakresu ładu korporacyjnego. CSRD zastąpiła w tym zakresie funkcjonującą uprzednio dyrektywę w sprawie sprawozdawczości NFRD (Non-Financial Reporting Directive).

Co ważne, firmy objęte przepisami CSRD będą miały obowiązek raportowania także danych o swoich kontrahentach. Przedsiębiorcy z sektora MŚP bardzo często współpracują z dużymi przedsiębiorcami jako dostawcy lub podwykonawcy usług. Oznacza to de facto, że również oni będą musieli zacząć stosować zrównoważone podejście do biznesu i zarządzania, pośrednio będą bowiem objęci obowiązkami wynikającymi z prawa unijnego.

Nie ulega wątpliwości, że przestrzeganie standardów ESG, w tym obowiązków dotyczących raportowania niefinansowego, stanie się niebawem warunkiem koniecznym dla firm chcących zachować konkurencyjność na rynku. Dobrowolne raportowanie niefinansowe przedsiębiorstw jest również podyktowane chęcią podążania za ogólnosięciowymi trendami związanymi z realizacją celów zrównoważonego rozwoju. Jak wynika z danych Eurobarometru z 2022 roku, w większości wymiarów wziętych pod uwagę w badaniu polskie firmy z sektora MŚP mają sporo do nadrobienia w stosunku do przedsiębiorstw z innych krajów UE.

Celem badania zrealizowanego przez BGK w 2023 roku na próbie tysiąca polskich MŚP było pozyskanie informacji na temat działań podejmowanych przez polskie firmy w zakresie ESG i zrównoważonego rozwoju, a także barier, które realizację tych działań utrudniają. Badanie dotyczyło również tego, w jakim zakresie podejście do ESG jest zróżnicowane ze względu na wielkość przedsiębiorstw, branżę oraz obszar terytorialny, na którym funkcjonują.

1

Stosunek MŚP do ESG i zrównoważonego rozwoju

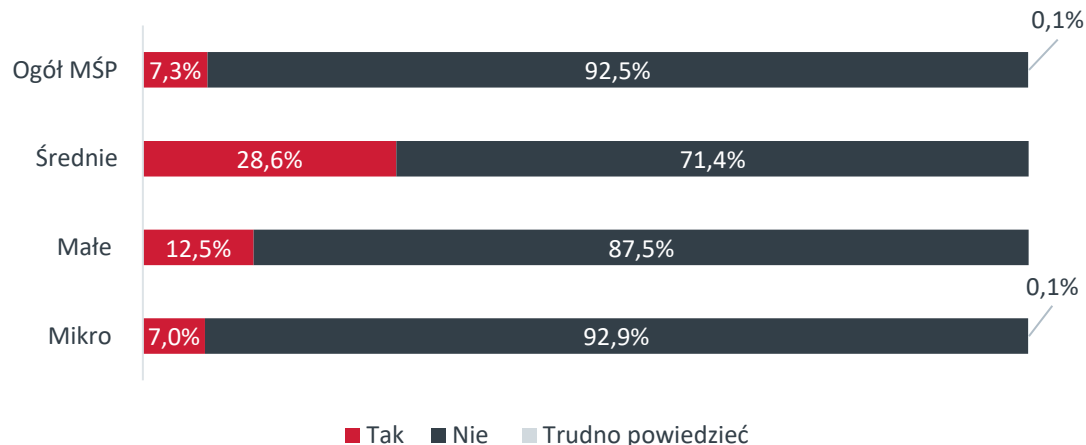
Firmy z sektora MŚP są podzielone jeśli chodzi o stosunek do ESG – niewiele mniej postrzega zieloną transformację jako szansę niż koszt

Niezależnie od branży, makroregionu czy zasięgu działalności, firmy z sektora MŚP w zdecydowanej większości deklarują brak znajomości akronimu ESG. Jedynie 7% ogółu MŚP stwierdziło, że skrót ten jest im znany. Znajomość akronimu ESG jest największa wśród średnich przedsiębiorstw (29%) i spada wraz z wielkością firmy do zaledwie 7% w grupie mikroprzedsiębiorstw. Biorąc pod uwagę makroregiony, najczęściej znajomość tematyki ESG deklarują firmy z regionu centralnego (14%), najrzadziej natomiast ze wschodniego (3%). To o tyle ciekawe, że w ostatnim czasie na świecie coraz częściej

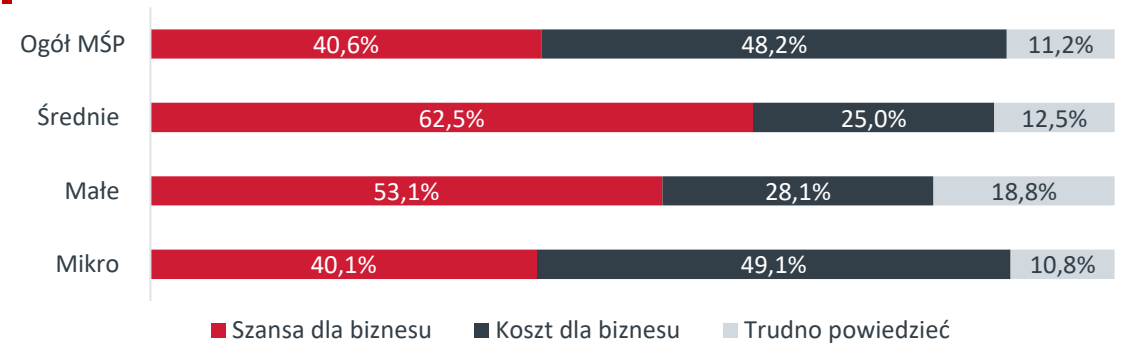
mówi się już o swego rodzaju zmęczeniu i odwróceniu od ESG (*ESG backlash*), a wygląda na to, że w Polsce akronim ten nie wszedł jeszcze do powszechnego obiegu w świecie biznesu.

Co jednak istotne, pomimo niskiej rozpoznawalności skrótu ESG, po zapoznaniu przedsiębiorców ze znaczeniem tego akronimu, byli oni w stanie scharakteryzować zakres podejmowanych przez siebie działań w obszarze ESG oraz wyrazić opinię na temat różnych aspektów zrównoważonego rozwoju.

Rys. 1. Znajomość akronimu ESG

Rys. 2. Stosunek do ESG – szansa czy koszt?

Sektor MŚP jest zasadniczo podzielony w kwestii stosunku do ESG. O tym, że tematy związane z ESG stanowią dla firm raczej koszt aniżeli szansę przekonanych jest 48% firm, natomiast przeciwnego zdania jest 41% badanych przedsiębiorców.

W porównaniu z mikrofirmami, małe i średnie przedsiębiorstwa zdecydowanie częściej postrzegają kwestie związane z ESG jako szansę dla biznesu (odpowiednio: 53% i 63% wobec 40%). Na tle wszystkich branż, hotelarstwo i gastronomia jest tym sektorem, w którym kwestie ESG zdecydowanie częściej postrzega się jako szansę (72%) aniżeli koszt (28%). Najbardziej sceptyczna jest natomiast branża transportowa i magazynowa, w której

ponad połowa przedsiębiorców postrzega ESG przez pryzmat kosztów (59%).

Obawy te są o tyle uzasadnione, że według analiz Warsaw Enterprise Institute, roczne koszty raportowania niefinansowego firm, które zostaną objęte dyrektywą CSRD, wyniosą szacunkowo od 1,4 do 2,6 mld zł rocznie. Przedsiębiorstwa nieobjęte obowiązkiem raportowania, ale posiadające kontrahentów objętych CSRD, poniosą roczny pośredni koszt sięgający 8 mld zł. Wg prognoz, jeśli CSRD została by rozszerzona na wszystkie MŚP, z wyłączeniem jedynie mikroprzedsiębiorstw prowadzonych przez osoby fizyczne, ich coroczne bezpośrednie obciążenia wyniosłyby od 9,8 do 23,6 mld zł.

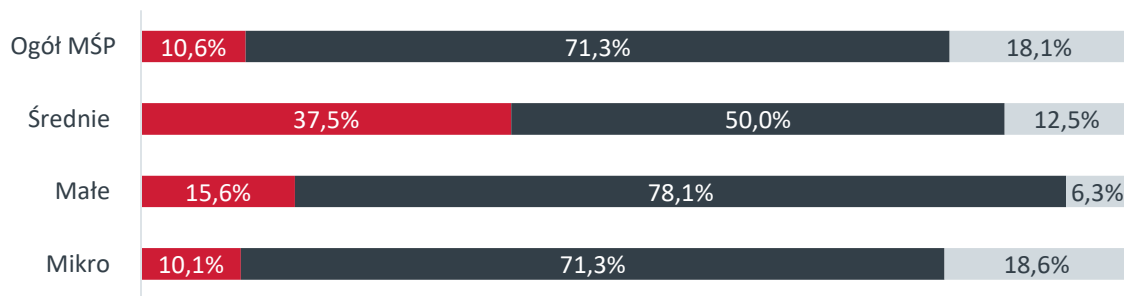
Większość MŚP przyznaje, że kwestie ESG mają obecnie jedynie niewielki wpływ na ich decyzje biznesowe

Zagadnienia związane ze zrównoważonym rozwojem i ESG są zazwyczaj brane pod uwagę przez polskie firmy z sektora MŚP, jednak – jak wynika z deklaracji – mają one niewielki (71% wskazań) lub wręcz zerowy (18%) wpływ na podejmowane decyzje biznesowe. Jedynie co dziewiąte przedsiębiorstwo (11%) traktuje obszar ESG priorytetowo, jako kluczowy element procesu decyzyjnego. Średnie przedsiębiorstwa najczęściej deklarują, że kwestie ESG są

kluczowym elementem ich procesu decyzyjnego (38% wskazań). Odsetek wskazań w tej kategorii odpowiedzi spada wraz z wielkością firmy.

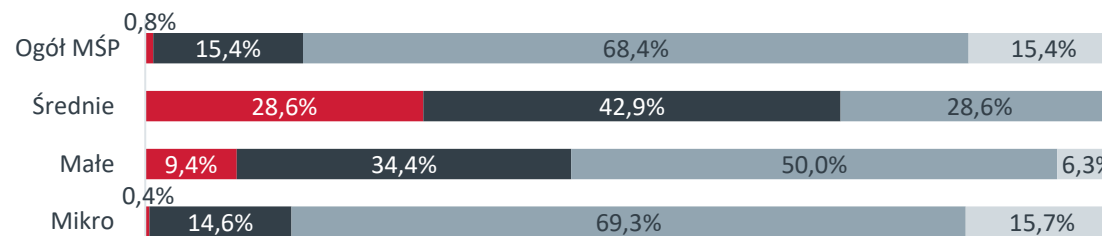
Jeżeli odczytamy te wyniki w połączeniu z ocenami ESG w kategoriach kosztów i korzyści, to możemy dojść do wniosku, że to firmy, które najrzadziej biorą pod uwagę ESG w swoich procesach decyzyjnych mają najwięcej obaw związanych z wpływem ESG na biznes.

Rys. 3. Znaczenie ESG w podejmowaniu decyzji dla ogółu MŚP oraz ze względu na wielkość firmy

- Kwestie ESG są kluczowym elementem procesu decyzyjnego w mojej firmie
- Moja firma bierze pod uwagę kwestie ESG, ale mają one niewielki wpływ na podejmowanie decyzji lub w ogóle na nie nie wpływają
- Moja firma nie bierze pod uwagę kwestii ESG

Rys. 4. Włączanie ESG do modelu biznesowego dla ogółu MŚP oraz ze względu na wielkość firmy

- Moja firma kwestie ESG ma zapisane w modelu/strategii biznesowej
- Moja firma monitoruje kwestie ESG i zarządza nimi, ale nie ma ich zapisanych w modelu/strategii biznesowej
- Moja firma jest raczej reaktywna niż proaktywna w zarządzaniu ESG, monitorujemy te tematy, do których jesteśmy zobowiązani
- Moja firma nie podejmuje żadnych działań związanych z ESG

Podejście większości polskich MŚP (68%) do kwestii związanych z ESG trudno nazwać proaktywnym. Działania tych firm ograniczają się do obserwowania wskaźników i procesów, których monitoring jest wymagany przez prawo.

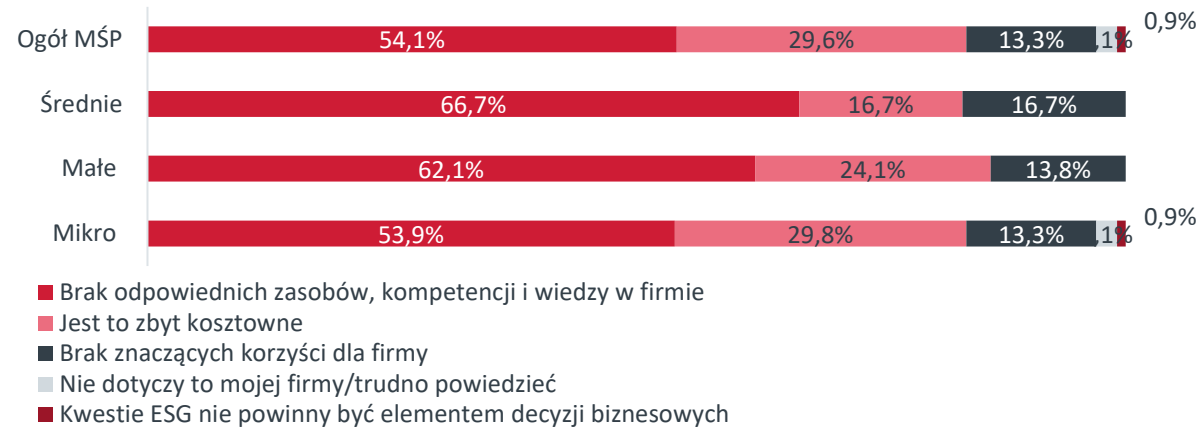
Jedynie 15% przedsiębiorstw monitoruje obszar ESG i aktywnie nim zarządza, nie mając jednak kwestii ESG sformalizowanych w modelu czy strategii biznesowej. Taki sam odsetek przedsiębiorców deklaruje, że nie podejmuje żadnych działań związanych z ESG.

Zaledwie niespełna 1% firm z sektora MŚP ma w swoim modelu bądź strategii biznesowej wyraźnie opisane kwestie związane z ESG.

Średnie przedsiębiorstwa biorą pod uwagę kwestie ESG najczęściej. 29% ma zagadnienia związane z ESG wyraźnie zdefiniowane w modelu biznesowym, a dalsze 43% zarządza nimi bez żadnych formalnych zapisów. Mniejsze MŚP są raczej reaktywne w podejściu do ESG – połowa małych firm monitoruje wyłącznie tematy, do których jest zobowiązana, podobnie jak 69% mikroprzedsiębiorstw.

Proces wdrażania ESG do modelu biznesowego MŚP jest utrudniony głównie ze względu na brak odpowiednich zasobów i wiedzy

Rys. 5. Powody niewłączenia kwestii ESG i zrównoważonego rozwoju do strategii/modelu biznesowego (N=992)

Spośród ogółu firm, które zadeklarowały, że zagadnienia związane ze zrównoważonym rozwojem i ESG nie znalazły jeszcze odzwierciedlenia w ich strategiach i modelach biznesowych, ponad połowa tłumaczy ten fakt brakiem odpowiednich zasobów, kompetencji i wiedzy w organizacji (54%).

W odpowiedzi na pytanie o przeszkody w formalizacji zagadnień związanych z ESG stosunkowo często wymieniane są też wysokie koszty związane z implementacją

standardów ESG (30%), a dopiero potem przekonanie o braku znaczących korzyści dla firmy (13%).

Niezależnie od wielkości przedsiębiorstwa oraz branży, w jakiej działa, hierarchia przyczyn nieuwzględnienia kwestii ESG w strategiach biznesowych pozostaje niemal taka sama, jak dla ogółu MŚP. Z reguły im mniejsza firma, tym częstsze przekonanie o tym, że zaangażowanie w zagadnienia zrównoważonego rozwoju i ESG jest nieopłacalne.

2

Działania z obszaru ESG podejmowanie przez MŚP

Mikroprzedsiębiorstwa wdrażają działania z obszaru ESG wyraźnie rzadziej niż małe i średnie firmy

Spośród działań zmierzających do wdrożenia standardów ESG, które były rozważane w badaniu, przedsiębiorcy najczęściej wskazują na realizację konkretnych polityk oraz celów ESG i zrównoważonego rozwoju (56%). To kolejny argument podkreślający znaczenie regulacji zagadnień ESG dla sektora MŚP. Drugą najbardziej popularną praktyką jest tworzenie planów redukcji emisji gazów cieplarnianych i podejmowanie działań w tym kierunku – tego typu działania deklaruje co piąte przedsiębiorstwo z sektora MŚP (21%). Trzecią najczęściej realizowaną aktywnością jest omawianie tematów ESG z interesariuszami zewnętrznymi (15%), a podobnie popularne jest korzystanie z usług firm doradczych w celu wdrożenia standardów ESG (14%).

Sektor MŚP nie jest jednolity, jeśli chodzi o popularność poszczególnych działań z obszaru ESG wdrażanych przez przedsiębiorców. Co ciekawe, firmy małe przypominają raczej firmy średniej wielkości, a to przede wszystkim mikroprzedsiębiorstwa wyróżniają się negatywnie na tle tych dwóch

grup. O ile niezależnie od wielkości firmy największą popularnością cieszą się podobne inicjatywy, to odsetek firm, które deklarują realizację poszczególnych działań jest wyraźnie niższy w mikroprzedsiębiorstwach niż w firmach małych i średnich. Widać to szczególnie w przypadku wspierania pracowników w angażowaniu się w inicjatywę ESG, omawiania z pracownikami tematów dotyczących ESG, jak również podejmowania tych wątków z interesariuszami zewnętrznymi. Firmy małe i średnie istotnie częściej niż mikrofirmy korzystają z usług firm doradczych, a także budują własne kompetencje w tym zakresie (choćby poprzez zatrudnianie osób odpowiedzialnych za ESG, w tym za integrowanie kwestii ESG z modelem biznesowym).

Przeciętna firma zatrudniająca od 50 do 249 pracowników deklaruje realizację średnio 6 spośród 14 analizowanych działań (M=6,27), podczas gdy w małych firmach jest to mniej niż pięć działań (M=4,49), a w mikrofirmach nieco ponad jedna aktywność (M=1,32).

* Indeks zaangażowania w praktyki ESG to średnia liczba działań podejmowanych w zakresie ESG przez firmy danego rodzaju. Analiza obejmuje 14 działań.

Tab. 1. Działania z obszaru ESG realizowane przez MŚP

Podejmowane działania w zakresie ESG	Wielkość przedsiębiorstwa			Ogółem
	mikro	małe	średnie	
Realizujemy konkretne polityki/cele ESG/zrównoważonego rozwoju	55,8%	65,6%	75,0%	56,2%
Posiadamy plan i podejmujemy działania na rzecz ograniczenia emisji gazów cieplarnianych	20,0%	39,4%	37,5%	20,8%
Tematy ESG omawiamy poza firmą – z interesariuszami	13,2%	57,6%	71,4%	15,1%
Korzystamy z usług firm doradczych w celu wdrożenia kwestii ESG w naszej firmie	12,0%	62,5%	71,4%	14,0%
Zbieramy/mierzymy dane związane z ESG	9,2%	15,6%	28,6%	9,5%
Wspieramy zaangażowanie pracowników w tematy ESG	6,4%	56,3%	75,0%	8,5%
Omawiamy tematy ESG wewnątrz firmy z pracownikami	6,0%	56,3%	75,0%	8,2%
Moja firma ma wystarczające zasoby, aby zintegrować ESG z modelem biznesowym	2,8%	21,2%	37,5%	3,7%
Mamy w firmie osobę lub zespół odpowiedzialny za ESG	1,8%	37,5%	62,5%	3,4%
Prowadzimy działalność filantropijną	1,7%	6,3%	14,3%	1,9%
Posiadamy kodeks etycznego postępowania	1,4%	6,3%	25,0%	1,7%
Menedżerowie/dyrektorzy mają do zrealizowania cele związane z ESG/zrównoważonym rozwojem	0,7%	9,4%	25,0%	1,2%
Dążymy do certyfikacji związanej ze zrównoważonym rozwojem	0,8%	9,4%	14,3%	1,2%
Raportujemy publicznie o kwestiach związanych ze zrównoważonym rozwojem/ESG	0,3%	6,3%	14,3%	0,6%
Średnia wartość indeksu zaangażowania w praktyki ESG (skala 0-14)*	1,32	4,49	6,27	1,46
Odchylenie standardowe	1,54	3,13	3,66	1,79

Branża hotelarska i gastronomiczna wydaje się być stosunkowo najbardziej zaawansowana we wdrażaniu praktyk ESG

Tab. 2. Działania z obszaru ESG ze względu na sektor działalności MŚP

Podejmowane działania i deklaracje	Sektor działalności										
	Hotelarstwo i gastronomia	Budownictwo	Pozostałe usługi	Handel	Ochrona zdrowia	Edukacja i kultura	Przemysł	Działalność profesjonalna, naukowa, techniczna	Działalność finansowa, ubezpieczeniowa, rynek nieruchomości	Transport i gospodarka magazynowa	Ogółem
Realizujemy konkretne cele/polityki ESG/zrównoważonego rozwoju	65,6%	57,9%	56,5%	52,5%	66,7%*	66,3%	52,8%	52,5%	64,8%	45,3%	56,2%
Posiadamy plan i podejmujemy działania na rzecz ograniczania emisji gazów cieplarnianych	34,4%	15,0%	17,4%	19,3%	20,0%	16,1%	20,1%	31,3%	23,9%	24,5%	20,8%
Tematy ESG omawiamy poza firmą – z interesariuszami	32,3%	20,4%	19,3%	15,8%	16,7%	14,9%	13,1%	8,1%	9,1%	7,5%	15,1%
Korzystamy z usług firm doradczych w celu wdrożenia kwestii ESG w naszej firmie	37,5%	21,1%	15,5%	15,3%	16,7%	16,1%	11,9%	4,0%	8,0%	7,5%	14,1%
Zbieramy/mierzmy dane związane z ESG	18,8%	9,7%	9,9%	10,9%	16,7%	13,8%	8,8%	5,1%	8,0%	5,6%	9,7%
Wspieramy zaangażowanie pracowników w tematy ESG	12,9%	15,9%	13,0%	9,4%	0,0%	4,6%	8,8%	2,0%	1,1%	1,9%	8,4%
Omawiamy tematy ESG wewnątrz firmy z pracownikami	12,9%	15,9%	9,3%	8,9%	0,0%	4,6%	10,6%	4,0%	1,1%	1,9%	8,2%
Moja firma ma wystarczające zasoby, aby zintegrować ESG z modelem biznesowym	12,5%	3,5%	3,1%	2,5%	0,0%	4,6%	5,7%	5,1%	1,1%	0,0%	3,7%
Mamy w firmie osobę lub zespół odpowiedzialny za ESG	0,0%	3,5%	5,0%	2,5%	0,0%	1,1%	4,4%	6,0%	1,1%	1,9%	3,3%
Prowadzimy działalność filantropijną	0,0%	0,0%	2,5%	2,5%	0,0%	0,0%	1,3%	7,0%	0,0%	0,0%	1,8%
Posiadamy kodeks etycznego postępowania	0,0%	2,7%	1,2%	2,0%	0,0%	0,0%	1,3%	5,0%	0,0%	0,0%	1,6%
Dążymy do certyfikacji związanej ze zrównoważonym rozwojem	0,0%	0,9%	0,0%	3,5%	0,0%	0,0%	1,9%	1,0%	1,1%	0,0%	1,3%
Menedżerowie/ dyrektorzy mają do zrealizowania cele związane z ESG/zrównoważonym rozwojem	0,0%	2,7%	0,0%	2,0%	0,0%	1,1%	1,3%	0,0%	1,1%	0,0%	1,1%
Raportujemy publicznie o kwestiach związanych ze zrównoważonym rozwojem/ESG	0,0%	0,0%	0,0%	1,5%	0,0%	0,0%	1,3%	1,0%	0,0%	0,0%	0,6%
Średni indeks zaangażowania w praktyki ESG (skala 0-14)	2,25	1,69	1,54	1,49	1,48	1,44	1,43	1,31	1,21	0,99	1,46
Odchylenie standardowe	1,75	1,96	1,69	1,94	1,5	1,63	2,01	1,63	1,36	1,41	1,79

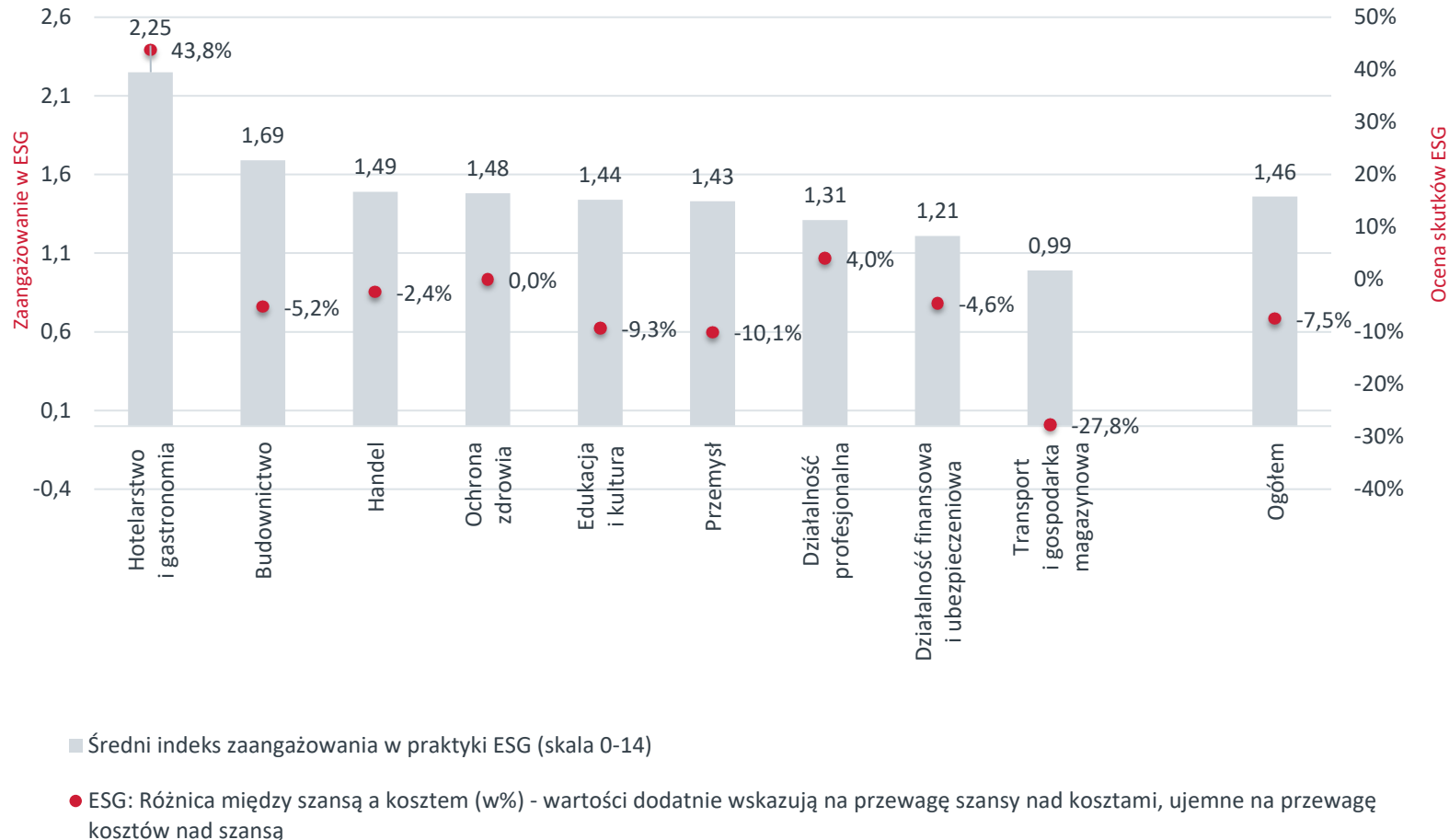
Branża hotelarska i gastronomiczna wyróżnia się na tle pozostałych sektorów popularnością wielu działań z obszaru ESG. O ile konkretne polityki są realizowane przez firmy z tej branży (66%) podobnie często, co przez firmy działające w ochronie zdrowia (67%), edukacji i kulturze (66%), czy świadczących profesjonalne usługi (65%), to sektor hotelarski i gastronomiczny znacznie częściej deklaruje działania związane z redukcją emisji gazów cieplarnianych (34%), omawianie tematów ESG z interesariuszami zewnętrznymi (32%), korzystanie z usług doradczych (38%) oraz zbieranie danych dot. ESG (19%).

Firmy hotelarskie i gastronomiczne mają też nieco wyższą średnią liczbę podejmowanych inicjatyw niż firmy z pozostałych sektorów (M=2,25).

Co ciekawe, firmy z niektórych sektorów wyróżniają się na tle pozostałych podejmowaniem określonego zestawu działań. Przykładowo, firmy z branży profesjonalnej, naukowej i technicznej stosunkowo często mają kodeks etyczny (5%), pracowników zajmujących się ESG (6%) i realizują działalność filantropijną (7%). Nieco inny zestaw działań wyróżnia firmy budowlane – tu nadreprezentowane są firmy wspierające swoich pracowników w angażowaniu się w zagadnienia dot. ESG (16%) oraz poruszające tego typu zagadnienia wewnętrznie (16%).

Firmy z branży hotelarskiej i gastronomicznej wdrażają średnio najwięcej działań z obszaru ESG oraz postrzegają zieloną transformację najkorzystniej

Rys. 6. Zaangażowanie i stosunek firm do ESG ze względu na sektor działalności MŚP

Ogólne zaangażowanie w praktyki związane z ESG jest w grupie polskich MŚP stosunkowo niskie. Na 14 praktyk, które były brane pod uwagę w badaniu, przeciętna liczba działań z obszaru ESG podejmowanych przez firmę z sektora MŚP waha się od jednej praktyki do nieco ponad dwóch ($M_{min} = 0,99$, $M_{max} = 2,25$) w zależności od branży. Z kolei sama koncepcja ESG jest nieco częściej postrzegana w kategoriach kosztu niż szansy.

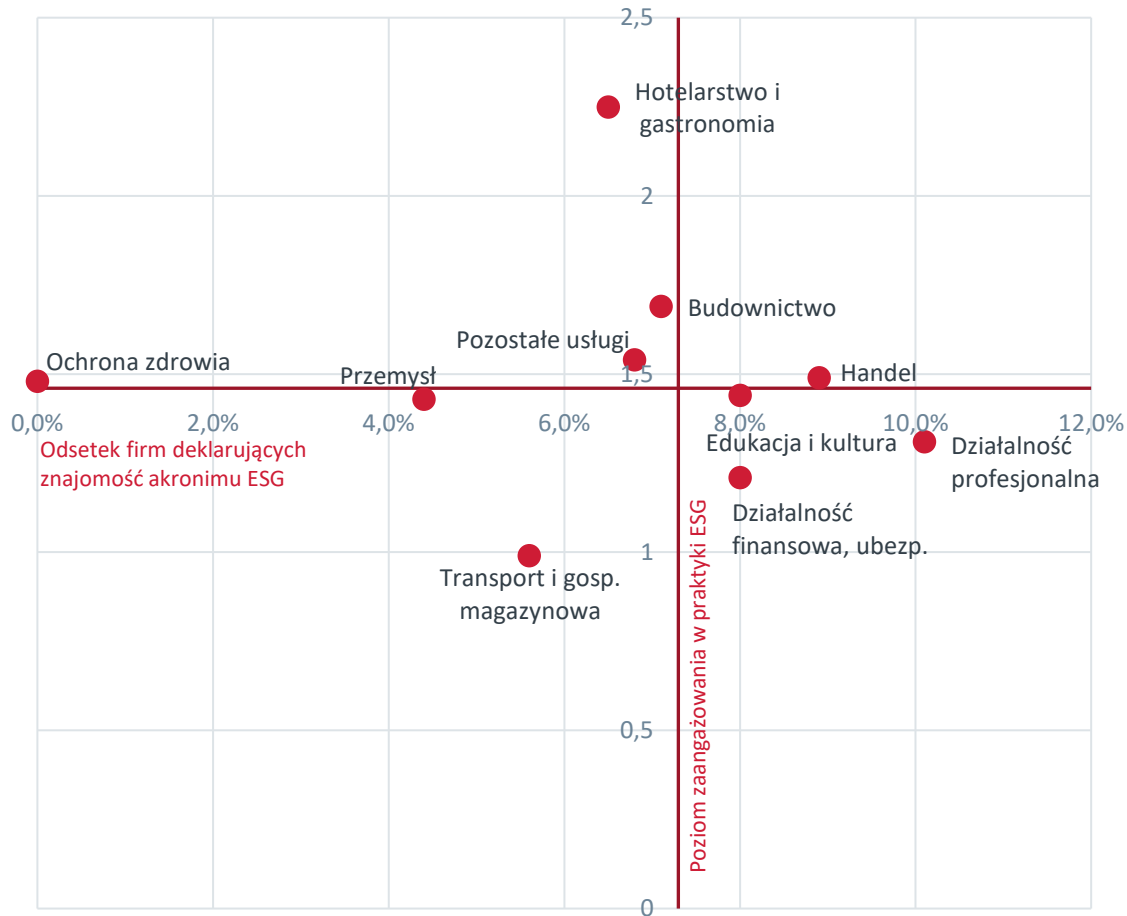
Hotelarstwo i gastronomia to branża najbardziej zaangażowana we wdrażanie praktyk ESG. Firmy z tej branży przejawiają też najbardziej pozytywny stosunek do zielonej transformacji. Oprócz firm działających w sektorze hotelarstwa i gastronomii tylko w przypadku działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej obserwujemy przewagę firm traktujących koncepcję ESG jako szansę nad tymi, którzy widzą w niej koszty. W przypadku działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej zaangażowanie w realizację ESG jest już jednak wyraźnie niższe.

Budownictwo to sektor, który charakteryzuje nieco większe średnie zaangażowanie w praktyki z obszaru ESG (na tle pozostałych branż), lecz ich stosunek do ESG nie jest jednoznaczny.

Transport i gospodarka magazynowa to z kolei branża najmniej zaangażowana w działania związane z ESG i jednocześnie wyrażająca najbardziej krytyczny stosunek do tej koncepcji. Przewaga sceptyków jest w tym przypadku wyraźna nad podmiotami postrzegającymi ESG w kategoriach szansy.

Handel to jedyny sektor, który cechuje się ponadprzeciętną znajomością akronimu ESG przy relatywnie wysokim zaangażowaniu w działania ESG

Rys. 7. Zaangażowanie i znajomość akronimu ESG ze względu na sektor działalności MŚP

Analizując jednocześnie poziom zaangażowania firm w praktyki ESG i deklarowaną znajomość akronimu ESG możemy podzielić wszystkie rozpatrywane branże na cztery grupy.

Handel to jedyny sektor wyróżniający się ponadprzeciętną znajomością akronimu ESG i jednocześnie ponadprzeciętnym zaangażowaniem w zrównoważony rozwój. Kolejną grupę stanowią branże, których reprezentanci relatywnie rzadko rozpoznają skrót ESG, ale jednocześnie są zaangażowani w praktyki z obszaru ESG. Do tej grupy należą: hotelarstwo i gastronomia, budownictwo, szeroko rozumiane usługi, oraz ochrona zdrowia. Do branż charakteryzujących się ponadprzeciętną znajomością skrótu ESG i relatywnie niskim zaangażowaniem w kwestie zrównoważonego rozwoju należą edukacja i kultura, działalność profesjonalna, naukowa i techniczna oraz sektor finansowy, ubezpieczeniowy i związany z rynkiem nieruchomości. Sektory lokujące się poniżej średnich w obu wymiarach to przemysł oraz transport i gospodarka magazynowa.

Uwaga: średnia wartość zmiennej zaangażowanie wyznacza wertykalną linię podziału na wykresie, średnia wartość zmiennej znajomość akronimu ESG wyznacza horyzontalną linię.

 Metodologia

Szczegółowe informacje o badaniu

- **Cel badań**

Ocena stosunku firm z sektora MŚP do zagadnień związanych ze zrównoważonym rozwojem i ESG oraz zakresu podejmowanych działań w tych obszarach

- **Metoda badawcza**

Badanie ilościowe na próbie MŚP.

- **Techniki badawcze**

CATI (*Computer Assisted Telephone Interview*).

- **Próba zasadnicza**

Przedsiębiorstwa z sektora MŚP odzwierciedlające strukturę ogółu MŚP w Polsce ze względu na wielkość firmy, sektor działalności (na podstawie kodu PKD dominującej działalności) i makroregion (N=1000).

- **Realizacja badania**

Badania zostały zrealizowane przez CBM Indicator na zlecenie BGK w okresie od 2 do 30 czerwca 2023 roku.

Charakterystyka próby badawczej

Tab. 8. Rozkłady procentowe próby przed i po ważeniu

1/3	Dane ważone	
	NIE	TAK
Wielkość firmy		
Mikro	60,0%	96,0%
Mała	25,0%	3,2%
Średnia	15,0%	0,8%
Sektor działalności		
Przemysł	21,8%	15,9%
Budownictwo	7,5%	11,3%
Handel	23,2%	20,2%
Transport i gospodarka magazynowa	3,6%	5,3%
Ochrona zdrowia	6,1%	0,5%
Edukacja i kultura	9,7%	8,7%
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	7,0%	9,9%
Działalność finansowa, ubezpie., rynek nieruchomości	6,4%	8,8%
Hotelarstwo i gastronomia	2,4%	3,2%
Pozostałe usługi	12,3%	16,1%
Makroregion		
Południowy	20,2%	20,1%
Północno-zachodni	17,1%	17,1%
Południowo-zachodni	10,4%	10,5%
Północny	13,5%	13,4%

2/3	Dane ważone	
	NIE	TAK
Centralny	8,4%	8,3%
Wschodni	11,6%	11,6%
Województwo mazowieckie	18,8%	18,9%
Zasięg działalności		
Lokalny	17,7%	23,5%
Wojewódzki	25,1%	25,9%
Ogólnopolski	32,1%	33,9%
Międzynarodowy	25,1%	16,7%
Rok rozpoczęcia działalności		
Przed 2000	36,1%	32,9%
2001-2010	31,6%	33,7%
2011-2021	30,4%	32,3%
Przeciętny wiek firmy	19 lat	19 lat
Roczne przychody za rok 2022		
Do 1 mln PLN	17,9%	26,4%
Powyżej 1 mln PLN do 3 mln PLN	31,5%	48,9%
Powyżej 3 mln PLN do 10 mln PLN	24,5%	19,6%
Powyżej 10 mln PLN	26,1%	5,0%
Aktualna sytuacja finansowa		
Bardzo dobra	3,6%	2,2%
Dobra	52,0%	49,8%

3/3	Dane ważone	
	NIE	TAK
Ani dobra ani zła	34,0%	37,1%
Zła	8,0%	8,5%
Bardzo zła	1,4%	1,6%
Przewidywana sytuacja finansowa w ciągu najbliższych 12 miesięcy		
Zdecydowanie się poprawi	4,1%	2,6%
Raczej się poprawi	44,2%	46,1%
Pozostanie na aktualnym poziomie	42,8%	45,4%
Raczej się pogorszy	3,4%	2,7%
Zdecydowanie się pogorszy	0,5%	0,5%
Trudno powiedzieć	5,0%	2,7%
Rok rozpoczęcia działalności		
Tak	25,1%	16,7%
Nie	74,9%	83,3%

Aneta Gop

Starszy Specjalista
ds. Badań i Ewaluacji
aneta.gop@bgk.pl

Maksymilian Koc

Specjalista
ds. Badań i Ewaluacji
maksymilian.koc@bgk.pl

Rafał Boguszewski

Menedżer Zespołu
Badań i Ewaluacji
rafal.boguszewski@bgk.pl

Adam Piłat

Dyrektor Biura Analiz
Programowych i Ewaluacji
adam.pilat@bgk.pl

Mateusz Walewski

Główny Ekonomista
Dyrektor Departamentu Badań i Analiz
mateusz.walewski@bgk.pl

Niniejsza publikacja (dalej: „Publikacja”) stanowi utwór i jest prawnie chroniona zgodnie z ustawą z 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych. Powielanie bądź publikowanie w jakiegokolwiek formie niniejszej Publikacji, w całości lub w części, lub wykorzystywanie materiału do własnych opracowań celem publikacji, bez pisemnej zgody Banku, jest zabronione.

Publikacja zawiera wyłącznie informacje ogólne, w związku z tym nie stanowi ona świadczenia przez Bank Gospodarstwa Krajowego jakichkolwiek usług, w szczególności rekomendacji, analizy biznesowej, finansowej, porady inwestycyjnej, podatkowej, prawnej, lub innego typu. Publikacja nie stanowi również oferty w rozumieniu kodeksu cywilnego.

Niniejsza Publikacja wyraża wiedzę oraz poglądy autorów według stanu na moment jej sporządzenia. Publikacja została sporządzona na podstawie informacji dostępnych publicznie w momencie jej sporządzenia, danych posiadanych przez Bank lub pozyskanych ze źródeł wiarygodnych dla Banku aktualnych na moment jej sporządzenia i nie będzie podlegać aktualizacji. Bank nie gwarantuje kompletności, prawdziwości lub dokładności danych źródłowych.

Bank nie ponosi odpowiedzialności za ewentualne decyzje, w tym decyzje inwestycyjne, czy działania podjęte na podstawie niniejszej Publikacji ani za jakiegokolwiek szkody poniesione przez jakąkolwiek osobę w wyniku takich decyzji czy działań.